

Forvaltningsafdelingerne varetager efter den gældende ordning i praksis en række beføjelser af samme karakter som tilsynsmyndighederne, bl.a. revision af indtægtsregnskaber.

Forvaltningsafdelingerne og statsamterne underkaster de modtagne regnskaber en revision af, om indtægterne er anvendt til den umyndiges fornødenheder, og om udbetalt kapital er brugt i overensstemmelse med den givne tilladelse.

Statsamternes afgørelser vedrørende værgernes varetagelse af værgemålene kan indbringes for Civilretsdirektoratet, der er den øverste tilsynsmyndighed, jf. myndighedslovens § 51.

Værgens vederlag

Med hjemmel i myndighedslovens § 51, hvorefter justitsministeren udfærdiger nærmere bestemmelser om, i hvilket omfang der kan tillægges værgen vederlag for bestyrelsen, findes i værgebekendtgørelsens § 7 en regel, hvorefter statsamtet i særlige tilfælde kan tillægge værgen et vederlag. Vederlaget afholdes af den umyndige. Godkendelse kræves ikke af vederlag, som en person under lavværgemål skal betale til sin lavværge.

Udgangspunktet er derfor i dag, at værgen må udføre arbejdet uden betaling, idet der er tale om et borgerligt ombud. Ligeledes får forældre som værger for mindreårige kun rent undtagelsesvis vederlag. Beskikkede værger med familiemæssig tilknytning til den umyndiggjorte får ligeledes kun undtagelsesvis tillagt et honorar af statsamtet. Beskikkede værger uden familiemæssig tilknytning får ikke vederlag, hvis værgemålet er relativt ukompliceret. Hvis derimod værgemålet er mere besværligt, f.eks. på grund af problemer med fast ejendom, større korrespondance eller jævnlige møder med offentlige myndigheder m.v., kan værgemålets karakter begrunde et honorar.

Civilretsdirektoratet har over for statsamterne tilkendegivet, at der i almindelighed bør tilkendes advokater, der er beskikkede værger, et honorar, når det godtgøres, at advokaten har haft et arbejde med værgemålet, der går ud over almindelige løbende opgaver i forbindelse med administrationen af en normalt sammensat formue. I disse normalt tilfælde kan honoraret fastsættes til indtil 1.000 kr. om året.

Endvidere kan en advokat, der er beskikket væрге, uden tilladelse fra statsamtet beregne sig en godtgørelse for kontorholdsudgifter med indtil 1.500 kr. om året.

Advokaterne, der er tilknyttet den særlige faste væргеordning i København, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 6.1., aflønnes hver med et fast månedligt honorar for samtlige værgemål, der i 1992 var på ca. 19.500 kr. Honorarerne afholdes af statskassen. Derudover kan værgerne hos den umyndige beregne sig et årligt vederlag på 7 pct. af den årlige bruttoindtægt, såfremt indtægten udgør mindst 5.000 kr. Ved særligt arbejdskrævende værgemål kan

der søges om et særligt vederlag uanset indtægternes størrelse.

Værgens beføjelser og pligter ved lavværgemål

Ved lavværgemål er værgen ikke underlagt bestemmelserne om tilsyn, herunder bl.a. regnskabsafleggelse. Som følge heraf gælder heller ikke begrænsninger vedrørende statsamtets godkendelse af forbrug af formuen eller vederlag til lavværgen, og bestemmelserne om medindflydelse og kautionsforbud finder heller ikke anvendelse. Ved lavværgemål har den, der er under værgemål, imidlertid afgørende indflydelse som følge af, at den pågældende og værgen handler i forening.

Værgens beføjelser og pligter ved værgemål for gifte

I § 52 i lov om ægteskabets retsvirkninger findes en særregel om gifte umyndiggjorte, hvorefter det tilkommer ægtefællen i forbindelse med værgen at bestyre den del af fællesboet, hvorover den umyndiggjorte ægtefælle har rådigheden. Anbringelses-, bestyrelses- og tilsynsreglerne finder ikke anvendelse i disse tilfælde. Bestemmelsen gælder ikke i det omfang, der er særeje, herunder skilsmisssæreje. Denne særlige ordning er obligatorisk, når en anden end ægtefællen beskikkes som væрге. Bliver ægtefællen beskikket som væрге, gælder de almindelige regler om formuens forvaltning og anbringelse, tilsyn, afleggelse af regnskab m.v.

Udvalget har i øvrigt skønnet, at mellem 300 og 350 ægtepar i dag gør brug af reglen i retsvirkningslovens § 52.

7.2. Reglerne i lovforslaget

Bestemmelserne i lovforslagets kapitel 4 om værgens beføjelser og pligter er fælles for alle værgemål, idet dog samværgemål efter § 7 og værgemål for gifte efter § 33, stk. 1, alene er omfattet af nogle af bestemmelserne.

Bestemmelserne i lovforslaget svarer i øvrigt i vidt omfang til de gældende regler.

7.2.1. Værgens opgaver

Også efter lovforslaget skal værgens opgave være inden for hvervets omfang at varetage interesserne for den, der er under værgemål, idet dette er hovedformålet med værgemål. På det økonomiske område er det således værgens opgave at administrere formuen og træffe bestemmelse om anvendelse af indtægterne.

Efter lovforslaget gælder fortsat et princip om, at værgen skal sørge for, at formuen bevares, men dette princip er søgt nedtonet, således at værgen under hensyn til værgemålets karakter med statsamtets godkendelse i passende omfang kan bruge af formuen, såfremt indtægterne ikke er tilstrækkelige. Det forudsættes herved, at adgangen til forbrug af